

A
Biblia
Éva, Judit
és Mária Magdolna
szerint

MARILÙ OLIVA

EURÓPA KÖNYVKIADÓ
BUDAPEST, 2026

www.alexandra.hu • www.moobius.hu
www.europakiado.hu

Éva

Kezdetben teremtette Isten az eget és a földet. Amit senki nem láthatott – mert akkor még semmi nem létezett, csak Ő –, egy kozmikus kitörés hatása: forrón szétömlött a világmindenség peremén, majd azonnal megszilárdult, és felragyogott a végtelen. Az idő megállt néhány pillanatra. Majd újrakezdődött az egész, és miközben többször összehúzódott és kitágult isteni sebességgel, végül le is lassult.

A föld lakatlan volt és üres, a mélység felszínét beborította a sötétség, és Isten Lelke tűnődve lebegett a vizek fölött.

A kimondott szó volt mindennek kezdete. Ő azt mondta:

– Legyen világosság.

És lett.

Dicső sugárkoszorúja ömlött szét a fényességnek, amelyet az Örökkévaló elválasztott a sötétől, meghagyva ne-

kik, hogy eztán csak egy-egy tünékeny, delejező pillanatra egyesüljenek, amikor az alkony megidézi az elmúlás szellemét: hajnal és esthomály nem más, mint fény és sötét, melyek nem mentesülhetnek az égi parancs alól.

A második napon Isten elválasztotta a vizeket, és közük helyezte az égboltozatot, melyet megrendítő néven „ég”-nek hívott.

A harmadik napon Isten egyesíteni akarta mindazt, ami folyékony, és kiemelkedett a szárazföld: a föld elvált a tengertől. Az Ige által megteremtődött a világ: ingatag, kiszámíthatatlan, fenséges tágasság. Háborogva mozgott fel és alá a tengerár, mintha sosem lelne megnyugvást. Mélységes, alattomos szakadékok, suttymban surroga felcsapó, majd lelappadó tajtékok, fáradhatatlan ritmusban fürgén tekergőző és megtörő hullámok. Végül az elcsendesedett, szinte háborítatlan felszín mozdulatlansága, melyen mintegy hajbókolva tükröződött vissza az égbolt.

Isten tudta, hogy más titkok mellett a tenger mélye őrzi a zene titkát. A víz a legváltozatosabb az összes hangszer közül: képes lágyan dalolni, kristályosan pattogni, robajlón rikoltani, és egy kagyló kürtjéből öblös barlang ókori visszhangja szól. Az itt lakó lények – halak, puhatestűek, delfinek és mások – dalolnak, de dalukat csak a velük egyívásúak érthetik. A tenger azúrkék felszíne alatt

legyőzhetetlen a zene. A medúzák többek között ezért is képtelenek abbahagyni a táncukat.

A medúzák akkor még félénkek voltak, a föld kietlen; Isten – aki éppúgy kedvelte a színeket, mint a színtelenséget – azt akarta, hogy a föld zöldelljen, ahogy a tengereket is megajándékozta a kék árnyalataival, a kobalttól a ciankéken át az áttetsző azúrkékig. Az Úr akkor virágokat, zöldellő növényeket és fűféléket adott a földnek: a síkságok borostyánsárgája, a hegy-völgyek barnája pöttyözte a tájat, minden cserje, minden szár mosolyra fakadva kinyílt és sarjat hajtott, könnyűszerrel szaporította a saját fajtáját. Elég volt hozzá, hogy a magja a földre hulljon.

A negyedik napon Isten megformálta a ragyogó és távoli csillagokat, melyek kétségbeesetten kapaszkodtak az éjszakába. Képzletgazdag fénygömbök a világegyetem örült forgásában, mögöttük fényes, frissen kifejlett szentjánosbogarak csillagporraja. Azért alkotta meg a csillagokat, hogy legyen mihez igazítanunk az ünnepeinket, és vezessenek bennünket, ha lenyugszik a Nap. De mindenekelőtt azért, hogy aki felnéz rájuk, ne érezze magát egyedül.

Elérkezett az ötödik nap, és Ő azt akarta, hogy a vizek élettől lüktessenek, hogy szivárványszínben tükröződő halak cikázzanak a csermelyekben, hogy a végtelen ten-

gerék mélyét óriáscetek hasítsák halk neszezésükkel. De teljen meg étellel a levegőég is – és egy pillanat alatt, akár a mezőn egyszerre kifeszülő virágszirmok, számtalan fajú szárnyas népesítette be az eget, szürkék, fehérek, holló-feketék és színpompásak siklottak dombok és fennsíkok felett, éles szemükre bízva magukat, mit sem sejtve arról, hogy mily könnyedség az, ami a levegőben tartja őket.

Ám mindez nem volt elég, és a hatodik napon az Örökkévaló szabadjára engedte a képzelőerejét: az Ő akaratára csúsztatók, szelíd nyájak és vad farkak sokaságát hívta életre, és meghagyta mindnek, hogy szaporodjanak. Előrelátó lévén gondolt mindenre: e sürgető ösztönzés nélkül egyiknek sem jutott volna eszébe, hogy egy magafajtaival párosodjon.

Akkor Isten lepillantott a földre, és így szólt:

– Most azt akarom, hogy jöjjön létre egy ember a képmásomra és a hasonlóságomra. Olyan teremtmény lesz, amely uralkodni fog az összes többin.

Fogott egy maroknyi agyagot, a saját termetére formázta, és életet lehelt az orrába. Megszemlélte az eredményt, és ki tudja, milyen gondolata támadt. Mindenekelőtt megáldotta, és csak azután magyarázta el, hogy milyen lesz az élete:

– Élvezhetsz mindent, amit csak akarsz, adok neked gyümölcsöt és gabonát, kalászt és gumókat, magadhoz

veheted mindazt, ami ínyedre van, a kérődzők és a madarak étke pedig füvek és növényzet lesznek. Te kiválsz közülük: te fogsz mindegyiknek nevet adni.

Így lett, Isten mégis úgy érezte, hogy még mindig hiányzik valami igen alapvető.

A férfi egymaga volt. Körbeburkolta az unalom, és nem engedte, hogy hozzászokjon az idő éteri dimenziójához. Várákozva körbetekintett, a halvány nyugtalanságtól csomó képződött a torkában.

Az Úr, abbéli reményében, hogy megszabadítja e csüggeteg magánytól, mély álmat bocsátott rá. Bemetszést ejtett a puha bőrén, kivett egy bordát, majd visszazárta az oldalát: a csontból női alakot formázott, és így történt, hogy megszülettem. Felnőtt voltam rögtön, mezítelen, a bőröm áttetsző, és az arcomra ezer kérdés volt írva.

Dobogott a szívem, felemeltem és leengedtem a mellkasomat, hogy elvégezzem az egyesülés rítusát a teremtett világgal. Minden pillanatban levegő áramlott belém, és aztán ki is belőlem: mintha a világmindenség darabkáit lélegeztem volna be, majd bocsátottam volna ki, miután átjártak; minden egyes lélegzetvételt csodának éltem meg. Létezésem lüktető bizonyítéka és voltaképpen a nevem is ugyanarra utal: „élni”, Éva.

Kíváncsian és óvatosan szemügyre vettük egymást Ádámmal. Mi ez a test, amely akár egy csapda, fogva

tartja egyre kitörni vágyó lényünket? Mit jelent, hogy a természet csodájának részei lettünk? Itt lenni, és nem másutt, egy alakba zárva, a lábak, karok mozgásának kitéve, pimaszul gyökeret eresztve, mintha láthatatlan lánchúzna lefelé a föld mélyébe, a tekintetünkkel befogni az egész világot, de nem érhetni el az égben magasan szárnyaló íbiszeket: kik is voltunk mi ketten?

Mit jelent hát az, hogy létezőnk?

Lassú léptekkel megindultunk, óvatosan körbekerültük egymást, felfedezve – mivel tudni nem tudhattuk, hiszen tükörbe nem nézhettünk addig –, hogy miben vagyunk hasonlóak, és miben különbözünk.

– Hús vagy a húsból, és csont a csontból. Ezért...
– szólalt meg az első férfi, aki addigra már nevet adott minden dolognak – ...ha én *ish* vagyok, férfi, akkor te *ishá* vagy, nő.

Isten ezúttal nem avatkozott közbe. Mindaz az elképesztő sok minden, ami hat nap alatt megtörtént, megállásra készítette, és Ő megpihent. Ezt törvénybe is kellett foglalni. A Mindenható tehát megáldotta a hetedik napot, hogy a pihenés szentséges idejét örökkön örökké megtartsák.

Az idő folyt, mint egy tündéri ajándék, összesűrűsödött, ahogy soha azután. Ez volt a mindenünk, nem gyanítot-

tuk, hogy megváltozhatna. Nem ismertük a halált, ezért nem is törődtünk vele. Azt gondoltuk, az élet olyan, mint a gyönyörű szárnyú, halhatatlan pillangók, melyek örök szépségükben tündökölnék.

Ádámmal örömteli életben volt részünk az Édenben, egy keleten lévő kertben.

Isten mindenfajta nedvdús, ínycsiklandó és tetszetős növényvel ellátott bennünket, élvezettel csipegettünk ezt-azt, nem kellett megművelnünk a földet, mert minden termett bőségben magától. Eső rövid ideig esett, és kellemes volt, hőség nem kínozott, és legkedvesebb időszakunk az éjszaka lett: amikor beburkolóztunk sötét leplébe, mintha szülőanyánk védőszárnyai alatt éreztük volna magunkat.

A nappal is sok izgalmat tartogatott. Két nélkülözhetetlen darabja voltunk egy mágikus kirakónak. Az első férfi órákon át szemlélte a buja tájat, de a legfigyelmesebben a jó és a rossz tudásának fáját vizsgálta. A kert közepén nőtt, az élet törzse mellett. Fenséges lénye vonzotta a tekintetet. Márpedig Isten megtiltotta, hogy megkóstoljuk a gyümölcsét, és a parancsa ijesztően határozott volt. Nem tehattük meg, hogy ne engedelmessédjünk, az isteni hang ünnepélyessége megkövetelte. Ádámhoz intézte a szavait, de tudtam, hogy mindkettőnkre egyformán vonatkoznak:

– Bármit ehetsz, amit megkívánsz, dúskálhatsz a földi jókban, mert gazdag kertet ajándékoztam neked. Az egyetlen fa, amelyhez soha ne nyúlj, a jó és a rossz tudásának fája: ha a parancsodat megszegeled, meghalsz.

Mit jelent az, hogy meghalunk? Lehunyjuk a szemünket, és nem mozdulunk többé, akár egy örök álomban? Mozdulatlaná meredünk, mint a kövek? Nem pöröghetünk kinyújtott karral, az üres levegőt és a tücsökszót kergetve? Soha többé nem lehet részünk ebben a minket körülvevő bőségben, vagy valamiképpen visszatérünk ide, akár más formában? A mulandóság ismeretlen érzése távoli fenyegetésnek tetszett, és nem törődünk vele.

A világ lebegett, akár álomban, a tenger és az égbolt kékje még egybefolyt a kezdetek képlékenységgel. A szelek gyengéd szellők voltak, csak a tágas síkságokon boldultak meg, és rontottak a frissen kiemelkedett sziklatömböknek. Senki nem volt, aki tudta, aki felmérhette volna a nagy titkot; ami volt, elég volt, és a maga egyszerűségében lélegzett. A félelem nem volt valós veszély. Élni annyit jelentett, mint a természet édes karjába zárva létezni, és mi vakon megbíztunk benne. És amikor lehunytuk a szemünket, elért hozzánk a tenger távoli zenéje.

Én nem éltem még az első öt napon. De tudom, mi történt, mert elmesélte a kígyó, aki mindent tud. Kihall-

gatta a többi állat beszédét – a láthatatlanság adományával ugyan nem dicsekedhet, de nesztelen kúszása megtanította az álnokságra – és ami hibádzott, azt kipárolta a vonuló felhőkből, az izzó magmából, a higgadt kövekből. Biztosan nem Istentől, mert ő nem válaszolt volna neki.

A kígyó – *nahás* – felfogta, hogy milyen mérhetetlen kincset jelent a tudás, és talán ezért csábított oda, hogy megszegjem a parancsot. Jól emlékszem csillogó szemének álnok tekintetére, amikor megkérdezte:

– A Mindenható valóban megtiltotta, hogy egyetek a kert egyik fájáról?

– Mindent megkóstolhatunk, amit csak megkívánunk. De a tudás fájához nem nyúlhatunk, különben meghalunk.

A kígyó ráfonódott a tiltott fatörzsre; rejtély volt számomra, hogy pikkelyes teste hogyan tud ennyire folyamatos ívbe tekeredni. Egyébként nem viszolyogtam a mienktől különböző külsejétől, sőt kedvem lett volna megérinteni, hogy sima-e vagy érdes a bőre. Magabiztos és hízelgő beszédének mindenesetre nehéz volt ellenállni:

– Ugyan! Dehogyan haltok meg, sőt, ha esztek a gyümölcsből, átláttok a dolgokon, tudás birtokába juttok, és ugyanúgy tudni fogjátok, mi a jó, és mi a rossz, mint Ő.

A kígyó e néhány szavától új távlatok nyíltak előttem.

Miért tagadjam meg magamtól ezt az élvezetet?

Közeledtem tehát a tiltott helyhez, most először. Megérintettem a fát, amelyet eddig csak félelemmel telve szemléltem. Olyannak tűnt, mint a többi fa, lédús és csábító gyümölcsei kínálták magukat. Leszakítottam egyet, és örömmel megettem.

Ha egyszer mindenem osztoztunk Ádámmal, ezt az élvezetet is meg akartam osztani vele.

Először is ráébredtem, hogy a kígyó nem hazudott: nem haltunk meg – legalábbis nem azonnal. Az édes cseppek lecsorogtak az állunkon, és egy dologban egészen bizonyosak lehettünk: soha nem éreztük magunkat ennyire élőnek. Kedvvel falatoztunk, mit sem sejtve arról, hogy hamarosan minden örökre megváltozik. Nem szeméremből kötöttem össze a fügeleveleket és alkottam meg az első ruhát: sok máshoz hasonlóan ez is egy módja volt annak, hogy azonosuljak a természettel.

Ami ezután következett, az leginkább elszakadásnak nevezhető, mint amikor a szülő nőnél elvágják a köldökszinórt, s ezzel megszűnik a kötelék a gyermekével. Az Éden eddig valóban egy nagy, otthonos anyaméh volt, de most változás kezdődött, érezni lehetett a levegőben. Az Örökkévaló a nappali szellőben a kertben járkált, megéreztek, hogy a lépteiben harag gyűl, és elrejtőztünk

a bokrok között. Most ismertük meg, milyen a rosszallása, és fegyvertelenek voltunk ellene.

Ő azonban ránk talált, és szokása szerint előbb Ádámhoz fordult:

– Miért rejtőztél el?

– Hallottam, hogy a kertben vagy, és féltem mezítelenül mutatkozni előtted.

– És azt honnan tudod, hogy mezítelen vagy? Netalán szakítottál a tiltott fa gyümölcséből?

– Az asszony adott belőle!

Ekkor Isten hozzám fordult, és magyarázatot követelt. Tapasztalatlan voltam és rémült. Most először éreztem csalódottságot, és azt, hogy magamra hagytak, mintha Ádám elárult volna. Annyira bántam már a hiszékenységemet, hogy zavaromban nem jutott jobb eszembe, mint hogy a kígyóra hárítsam a bűnt.

Az Úr ekkor a hüllőhöz fordult:

– Átkozott kígyó! A hasadon fogsz csúszni, és a föld porát eszed életed végéig! Ellenségeskedést szítok közötted és az asszony között, a te ivadékod és az ő ivadéka között: ő széttapossa a fejedet, te pedig a sarkát veszed célba.

Akkor újra hozzám fordult:

– Neked megsokasítom terhességed kínjait. Fájdalmak közepette szüled gyermekeidet. Szenvedsz, és vágyakozol a férjed után, ő pedig uralkodni fog rajtad.

A vétket tízszeres megtorlás követte. Vissza kellett állítani a felbomlott egyensúlyt. Most Ádám volt soron, aki talán azt hitte, hogy megússza:

– Te is büntetést érdemelsz, mert hallgattál az asszonyod szavára, és ettél a fáról. Átkozott lesz a föld miattad, fáradsággal szerzed meg rajta a táplálékodat életed minden napján. Tövist és kórót terem számodra, arcod verítékével eszed a kenyeredet, míg vissza nem térsz a földbe, amiből vétettél. Mert porból vagy, és porrá leszel. És most kifelé!

Nem érttem: valóban ilyen rettenetes bünt követünk el? Csak az Úr és a kígyó voltak tisztában e szavak horderejével, én magamhoz se tértem: annyi paradicsomi pillanat után kiűztünk onnan, pusztán azért, mert kíváncsiságból megkóstoltunk egy gyümölcsöt. Mintha kettéhasadt volna az ég. És megnyílt volna a föld a lábunk alatt. Jeges szél csapott le ránk, mire az Úr egy-egy bőrtunikát nyújtott nekünk. Kiűztünk az anyaméhből, mi, akik a gyümölcs édes ízén kívül semmit nem ismerünk. Rémülten visszafordultunk: az Édentől keletre az Úr kerubokat állított, akik villámló kardot markoltak. Az üzenet egyértelmű volt: ha megpróbálunk visszatérni, a kerubok utunkat állják.

Megértettük, hogy nincs visszaút. A kezdetben megszokott teljesség ábrándja elillant. Körbetekintve szét-töredezett a láthatár: a fűcsomók eddig zöld szőnyege

rögtön tönkrement, mihelyt ráléptünk, elsárgult, és el is hervadt, a hegyek foltjai komoran sötétlettek, a felhőket pillanatok alatt szétszabdalták, mulandóvá tették a szelek. Minden állandó változásban volt. Hol a tikkasztó forróságban pihedtünk kimerülten, hol hirtelen támadt zivatarok gyötörtek. Elég volt egy pillanat, hogy megsebezzen minket a bozótosban, vagy elbotoljunk egy kőben. Megtapasztaltuk, hogy milyen a bőrön esett seb, láttuk, milyen élénkvoros a belőle csorgó vér színe. Megtanultuk, hogy a test megadja magát, hogy milyen csillapíthatatlan tud lenni a fájdalom, hogy milyen elképesztően sérülékeny az a burok, amelyben összetörve éltünk.

Aggodalom szorította össze a mellkasunkat. Az egykori boldogság tűnékeny álmovilágba szorult vissza, elérhetetlen ábrándképpé merevedett. A magunkra hagyatottság messzire űzte tőlünk, és ettől kivert minket a veríték. Megismertük a rothadás bűzét. Először egy farkas teteménél, majd egy csontsovánnyá aszott juh látán, mely a mulandóság érzését árasztotta. Az élet előbb kiteljesedik, majd kihuny: így végezzük egyszer mi is. Összerezzenünk az állatok vonyítására, egy semmiség elég volt, hogy megrendítsen bennünket. Egy hosszabb menet végén kapkodtunk levegő után, mintha egy gyűlöletes kéz ellopta volna tőlünk. Ilyen lényekké tett minket Isten: homokvárakká lettünk a hullámtörőn. Nem hal-

lottuk már a tenger zenéjét, mert a teremtett világot nem érzékeltük többé.

Ez volt tehát a jó és a rossz ismerete, az édes gyümölcs megízlelésének következménye? Reménytelenül próbálni kielégíteni az ösztöneinket, hogy leplezzük a megnyugvás hiányát? Vagy annyira vágyani a tünékeny megnyugvásra, hogy gyötrelmévé tesszük mindazt, ami előtte és ami utána következik?

Ez volt az élet. Belemerülni a kétkedésbe, sírni, vigaszt keresve élni, miközben az idő múlása titokban belénk véste a nyomát. Gyógyír volt, ha gyümölcsöt ehettünk. Vagy ha forrásvízzel olthattuk szomjunkat. Az első alkalom, amikor Ádámmal gyermeket akartunk nemzeni, mérhetetlen megkönnyebbülés volt, mivel mi is úgy egyesültünk, ahogy azt az állatoktól láttuk. De a hús húsba fonódásából kipréselt cseppnyi öröm nem tartott soká, körülöttünk ugyanis minden pusztulást sejtetett.

Tartalom

A Teremtés könyve	9
Éva	11
Hágár – <i>i. e. 1800 körül</i>	37
Lea – <i>i. e. 1700 körül.</i>	67
Kivonulás	121
Mirjam – <i>i. e. 1250 körül.</i>	123
Sámuel könyve	171
Mikál – <i>i. e. XI–X. század</i>	173
Judit könyve	195
Judit – <i>i. e. VII–VI. század</i>	197
Dániel könyve	217
Zsuzsanna – <i>i. e. VI. század.</i>	219
Eszter könyve	229
Eszter – <i>i. e. V. század</i>	231
Evangeliumok	247
Mária Magdolna – <i>i. sz. I. század.</i>	249
Utószó	267